

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.10.2015 r.
COM(2015) 548 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO**

Sprawozdanie roczne za 2014 r. w sprawie pomocy finansowej na rozszerzenie

{SWD(2015) 201 final}

WPROWADZENIE

Cele polityczne Komisji w zakresie rozszerzenia są wspierane w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA)¹. IPA jest środkiem, za którego pośrednictwem UE wspiera reformy w krajach objętych procesem rozszerzenia poprzez udzielanie pomocy finansowej i technicznej. Instrument ten towarzyszy polityce akcesyjnej określonej przez Unię Europejską w celu wdrożenia art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej, który oferuje perspektywę członkostwa w UE wszystkim państwom europejskim szanującym podstawowe wartości UE i zobowiązującym się je wspierać. Fundusze IPA wzmacniają potencjał państw w całym procesie akcesyjnym, prowadząc do stopniowego, pozytywnego rozwoju w regionie. W 2014 r. beneficjentami tej pomocy były następujące państwa: Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, była jugosłowiańska republika Macedonii, Islandia, Kosowo, Czarnogóra, Serbia i Turcja. Od przystąpienia do UE, które nastąpiło w lipcu 2013 r., Chorwacja nie jest już beneficjentem IPA, ale nadal korzysta ze środków przejściowych.

Unijne fundusze przedakcesyjne stanowią solidną inwestycję w przyszłość zarówno krajów objętych procesem rozszerzenia, jak i samej UE. Są pomocne dla beneficjentów przy przeprowadzaniu reform politycznych i gospodarczych, przygotowując ich do przyjęcia praw i obowiązków, które zostaną na nie nałożone wraz z uzyskaniem członkostwa w UE. Reformy te powinny zapewniać obywatelom państw, w których są przeprowadzane, lepsze możliwości i pozwalać na opracowanie norm równych normom przysługującym obywatelom UE. Fundusze przedakcesyjne pomagają również UE w realizacji własnych celów w zakresie zrównoważonego ożywienia gospodarczego, dostawy energii, transportu, środowiska i zmiany klimatu itp.

Ponieważ IPA II został wprowadzony dopiero niedawno, w 2014 r. programy były realizowane nadal w ramach poprzedniego IPA.

¹ Rozporządzenie nr 1085/2006 ustanawiające instrument pomocy przedakcesyjnej (IPA).

ROZWÓJ POLITYKI

Polityka rozszerzenia UE przyczynia się do wzajemnych korzyści wynikających z pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu w Europie. Wspiera polityczną i gospodarczą siłę UE. Ma również ogromny wpływ na transformację państw ubiegających się o członkostwo. Dla państw Bałkanów Zachodnich wyraźna perspektywa członkostwa w UE, poparta przez państwa członkowskie, jest kluczowym czynnikiem stabilizującym. Sprzyja ona postępom na drodze do spełnienia niezbędnych warunków, w tym warunków procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

Proces akcesyjny jest rygorystyczny, opiera się na wymagających, ale sprawiedliwych warunkach, ustalonych kryteriach i zasadzie „indywidualnych zasług”. Ma to decydujące znaczenie dla wiarygodności polityki rozszerzenia, dla tworzenia zachęt dla krajów objętych procesem rozszerzenia do prowadzenia daleko idących reform oraz dla zapewnienia poparcia społecznego w UE.

W ramach procesu rozszerzenia Komisja zwiększa nacisk na zajęcie się „kwestiami zasadniczymi”. Zgodnie z tym podejściem priorytetowo traktowane są reformy w zakresie praworządności i praw podstawowych, zarządzania gospodarczego i poprawy konkurencyjności gospodarczej oraz wzmocnienia instytucji demokratycznych, w tym administracji publicznej.

Praworządność i prawa podstawowe: praworządność to jedna z podstawowych wartości, na których zbudowano UE. Stanowi centralny element procesu akcesyjnego. Państwa aspirujące do członkostwa w UE muszą odpowiednio wcześniej zapewnić i propagować właściwe funkcjonowanie najważniejszych instytucji niezbędnych do zapewnienia praworządności. Zadanie to jest bardzo złożone i oprócz niezbędnego wsparcia krajowego wymaga znacznego wsparcia technicznego i finansowego ze strony Unii Europejskiej. Praworządność jest niezbędna dla zapewnienia stabilnego otoczenia biznesu: gwarantuje przedsiębiorcom pewność prawa, chroni konsumentów oraz pobudza inwestycje, zatrudnienie i wzrost gospodarczy. Szczególną uwagę poświęca się trzem aspektom praworządności: reformie sądownictwa, walce z korupcją i walce z przestępczością zorganizowaną. We wszystkich trzech obszarach odnotowuje się postęp prac pod każdym względem.

Jeżeli chodzi o prawa podstawowe, Komisja uważnie monitoruje sytuację w krajach objętych procesem rozszerzenia w odniesieniu do praw obywatelskich, politycznych, społecznych i gospodarczych oraz praw osób należących do mniejszości. Większość praw podstawowych jest zagwarantowana prawnie. Należy jednak podjąć dalsze działania w celu zapewnienia, aby prawa te były w pełni przestrzegane w praktyce.

Zarządzanie gospodarcze i konkurencyjność: Komisja zwiększała swoje wsparcie na rzecz poprawy zarządzania gospodarczego i konkurencyjności w krajach objętych procesem rozszerzenia. Działania te mają kluczowe znaczenie w kontekście obaw obywateli związanych z utrzymującą się trudną sytuacją gospodarczą, której towarzyszą wysokie bezrobocie oraz niski poziom inwestycji. Są także szczególnie istotne w odniesieniu do Bałkanów Zachodnich, ponieważ żadnego z państw tego regionu nie można uznać za sprawną gospodarkę rynkową. Wsparcie Komisji będzie się opierać na doświadczeniach państw członkowskich UE w ramach europejskiego semestru i zwiększony zostanie nacisk na reformy strukturalne o charakterze sektorowym.

Reforma administracji publicznej: reforma administracji publicznej jest jednym z filarów procesu rozszerzenia, obok kwestii praworządności i zarządzania gospodarczego. Wszystkie trzy filary są ze sobą ściśle powiązane: obejmują kwestie zasadnicze dla powodzenia reform politycznych i gospodarczych oraz tworzą podstawy dla wdrożenia unijnych zasad i standardów. Demokratyczne rządy wymagają sprawnie funkcjonującej administracji publicznej. Ma ona ponadto bezpośredni wpływ na zdolność rządzących do zapewnienia usług publicznych oraz wspierania konkurencyjności i wzrostu gospodarczego.

Obecny program rozszerzenia obejmuje państwa Bałkanów Zachodnich i Turcję². Rok 2014 był bardzo ważny dla kilku krajów Bałkanów Zachodnich:

Czarnogóra: poczyniła kolejne kroki w negocjacjach akcesyjnych. Otwarto dwanaście rozdziałów. Zaczęto wdrażać reformy w zakresie praworządności.

Serbia: rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych w styczniu stanowiło przełomowy moment w stosunkach tego państwa z UE, a głównym celem stała się potrzeba osiągnięcia wyznaczonych priorytetów w zakresie reform w sposób zapewniający trwałe rezultaty, zwłaszcza w zakresie praworządności i normalizacji stosunków z Kosowem³.

Albania: w czerwcu otrzymała status kraju kandydującego w uznaniu dla jej wysiłków na rzecz reform i postępów w spełnianiu wymaganych warunków.

Kosowo: parafowanie w lipcu układu o stabilizacji i stowarzyszeniu było kamieniem milowym w stosunkach między tym państwem a UE i przyczyniło się do zwiększenia nacisku na wykazanie postępów w zakresie kluczowych reform, szczególnie w zakresie praworządności.

Jeżeli chodzi o byłą jugosłowiańską republikę Macedonii, proces przystąpienia do UE znajduje się w martwym punkcie. W 2014 r. odnotowano przypadki negatywnych tendencji, w szczególności w odniesieniu do wolności słowa, wolności mediów oraz niezależności władzy sądowniczej.

Bośnia i Hercegowina znalazła się w martwym punkcie procesu integracji europejskiej. Wybory przeprowadzone pod koniec roku oferowały perspektywę nadania nowej dynamiki w zakresie podjęcia pilnych reform społeczno-gospodarczych oraz osiągnięcia postępów w integracji europejskiej.

Turcja nadal realizowała niektóre reformy, do których się zobowiązała. Istnieją jednak podstawy do poważnych obaw o niezależność władzy sądowniczej oraz ochronę podstawowych wolności.

Istotnymi elementami procesu stabilizacji i stowarzyszenia oraz polityki rozszerzenia są stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca regionalna. Dzięki zacieśnieniu współpracy i kontaktom na szczeblu dwustronnym stosunki te zostały wzmocnione w 2014 r. również w kwestiach drażliwych, takich jak zbrodnie wojenne czy powrót uchodźców – w tym dzięki

² W wyniku decyzji rządu Islandii z 2013 r. negocjacje akcesyjne nadal pozostawały zawieszone.

³ Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/99 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

realizacji regionalnego programu mieszkaniowego w ramach procesu z Sarajewa⁴, przy czym prace budowlane są obecnie w toku – oraz w kwestiach takich jak przestępczość zorganizowana i współpraca policyjna. Podjęto także dalsze działania na rzecz poprawy łączalności i pobudzenia inwestycji infrastrukturalnych w całym regionie, w tym za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.

We wszystkich obszarach określonych powyżej UE wspiera postępy dokonywane w krajach objętych procesem rozszerzenia poprzez zapewnianie unijnej pomocy technicznej i finansowej. Dzięki temu proces akcesyjny jest dobrze przygotowany, co nie tylko pomaga państwom ubiegającym się o członkostwo w spełnieniu koniecznych warunków, ale również zapewnia, aby rozszerzenie nie odbywało się kosztem skuteczności Unii.

RAMY STRATEGICZNE POMOCY PRZEDAKCESYJNEJ

UE ściśle wspiera kraje kandydujące i potencjalnych kandydatów, oferując im specjalne programy finansowe. Pomoc ta przyczynia się do utworzenia stabilnych, rozwijających się i dobrze funkcjonujących społeczeństw demokratycznych oraz kieruje je na prostą drogę do integracji europejskiej.

Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA)

Unijna pomoc finansowa jest przekazywana głównie za pośrednictwem Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej ([IPA](#)). IPA został uruchomiony w 2007 r., zastępując szereg unijnych programów i instrumentów, takich jak PHARE⁵, ISPA⁶, SAPARD⁷ i CARDS⁸. Instrument ten stał się jedynym instrumentem w całości poświęconym udzielaniu pomocy krajom kandydującym, co uprościło proces udzielania pomocy.

IPA obejmowała pięć różnych komponentów:

1. pomoc w okresie przejściowym i rozwój instytucjonalny;
2. współpracę transgraniczną (z państwami członkowskimi UE i innymi państwami kwalifikującymi się do IPA);
3. rozwój regionalny (rozwój transportu, środowiska, rozwój regionalny i gospodarczy);
4. rozwój zasobów ludzkich (wzmacnianie kapitału ludzkiego i zwalczanie dyskryminacji);
5. rozwój obszarów wiejskich.

⁴ Chorwacja, Serbia, Bośnia i Hercegowina oraz Czarnogóra.

⁵ Program pomocy dla restrukturyzacji gospodarek Polski i Węgier.

⁶ Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej.

⁷ Specjalny Program Akcesyjny na rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

⁸ Program pomocy Wspólnoty na rzecz odbudowy, rozwoju i stabilizacji.

Za komponenty I i II odpowiadała Dyrekcja Generalna ds. Rozszerzenia (DG ELARG), obecnie DG NEAR. Wszystkie państwa będące beneficjentami miały do nich dostęp. Pozostałe komponenty miały na celu przygotowanie beneficjentów do wdrażania funduszy strukturalnych po przystąpieniu do UE, udostępniane były wyłącznie krajom kandydującym i podlegały odpowiedzialności odpowiednio Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO), Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI).

Beneficjenci IPA byli podzieleni na dwie kategorie. Kraje kandydujące do UE w tamtym czasie – Chorwacja, Turcja i była jugosłowiańska republika Macedonii – kwalifikowały się do wszystkich pięciu komponentów. Potencjalni kandydaci – Albania (która została krajem kandydującym w 2014 r.), Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra (które zostały krajami kandydującymi w 2010 r.), Serbia (która została krajem kandydującym w 2012 r.) i Kosowo – kwalifikowali się jedynie do pierwszych dwóch komponentów⁹.

Interwencje w ramach IPA były prowadzone zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym za pośrednictwem programów krajowych, programów przeznaczonych dla większej liczby beneficjentów i współpracy transgranicznej.

W latach 2011–2013 w ramach IPA udzielano także wsparcia Islandii, które było przeznaczone głównie na budowanie zdolności instytucjonalnych. Po decyzji rządu Islandii o zawieszeniu negocjacji akcesyjnych w maju 2013 r. Komisja postanowiła zaprzestać udzielania wsparcia temu państwu.

Cele i priorytety polityki

Poszanowanie praworządności stało się głównym priorytetem już we wczesnym okresie wdrażania IPA. Komisja uznała, że w większości krajów objętych procesem rozszerzenia zasadniczymi celami było zwalczanie przestępczości zorganizowanej i korupcji oraz walka z nieprawidłowo funkcjonującym systemem sprawiedliwości. Reforma administracji publicznej również pozostawała obszarem wymagającym ciągłej poprawy w ramach wszystkich procesów rozszerzenia UE. Ostatnio także zarządzanie gospodarcze stało się obszarem wymagającym poprawy – mianowicie z powodu kryzysu gospodarczego i finansowego w samej UE, którego wpływ był mocno odczuwalny w Bałkanach Zachodnich.

W 2014 r. podjęto szczególny wysiłek na rzecz połączenia priorytetów polityki z programami pomocy i finansowaniem w celu skoncentrowania pomocy na obszarach najbardziej istotnych dla procesu integracji UE.

Dokumenty programowe

Pomoc w ramach IPA opierała się na ogólnych wytycznych politycznych określonych w pakiecie „rozszerzenie” przygotowanym przez Komisję. Planowanie i programowanie odbywało się w oparciu o „dokumenty dotyczące wieloletniego planowania orientacyjnego”, obejmujące okres trzech lat i aktualizowane co roku.

⁹ Kraje kandydujące mogły wdrażać programy w ramach komponentów III–V dopiero po otrzymaniu akredytacji od Komisji na samodzielne zarządzanie pomocą. Serbia i Albania nie otrzymały jeszcze takiej akredytacji. Czarnogóra otrzymała akredytację w odniesieniu do komponentów III i IV w 2014 r.

Następnie roczne lub wieloletnie programy były przyjmowane przez Komisję i wdrażane w jeden z trzech poniższych sposobów:

- bezpośrednio przez Komisję, głównie za pośrednictwem delegatury Unii na miejscu;
- przez państwa beneficjentów przy zastosowaniu tak zwanego „zdecentralizowanego systemu zarządzania”;
- za pośrednictwem państw członkowskich UE w ramach tak zwanego „zarządzania dzielonego”.

Decentralizacja zarządzania finansami

Zarządzanie zdecentralizowane, określane obecnie jako „zarządzanie pośrednie”, było preferowaną metodą wdrażania w ramach IPA. Metoda ta wiązała się z tym, że władze w państwach beneficjentach ponosiły odpowiedzialność za zarządzanie funduszami IPA. Państwa beneficjenci pełniły rolę instytucji zamawiających i były również odpowiedzialne za zarządzanie przetargami i wypłacanie wynagrodzenia wykonawcom. W ten sposób kraje kandydujące i potencjalni kandydaci byli przygotowywani do korzystania w przyszłości z unijnych funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Przed przeniesieniem obowiązków w zakresie zarządzania na państwa beneficjentów Komisja dokładnie zbadała zdolności państw, przeprowadzając szereg audytów systemów. Państwami, które zarządzały funduszami w ramach zdecentralizowanego systemu wdrażania, były Chorwacja, była jugosłowiańska republika Macedonii i Turcja.

IPA II

W 2014 r. uruchomiono IPA II. Instrument ten obejmuje okres 2014–2020 i stanowi odnowione zaangażowanie na rzecz rozszerzenia. W IPA II położono szczególny nacisk na demokrację i praworządność oraz na konkurencyjność i wzrost gospodarczy. W ramach IPA II wprowadza się także podejście sektorowe, zachęty na rzecz realizacji wyników, wsparcie budżetowe i ustalanie priorytetowej kolejności działań. Ważnymi elementami IPA II są także skoordynowane inwestycje wzdłuż głównych korytarzy infrastruktury i współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi. Pomoc w ramach IPA II jest wdrażana w krajach kandydujących przez DG NEAR we wszystkich sektorach poza rolnictwem i rozwojem obszarów wiejskich, za które odpowiada DG AGRI.

W 2014 r. wszystkie kraje przyjęły indykatywne dokumenty strategiczne. Dokumenty te obejmują cały okres 2014–2020, mimo że przewidziany jest przegląd śródkresowy. Proces programowania stał się bardziej ukierunkowany na sektor, a dokumenty dotyczące planowania sektorowego tworzą podstawę tego procesu.

Inne formy wsparcia UE

Chociaż IPA łączył w sobie wiele instrumentów pomocy przedakcesyjnej, kraje objęte procesem rozszerzenia nadal korzystały z innych form wsparcia UE. W szczególności należy zwrócić uwagę na instrumenty o ogólnosięgowym zasięgu, takie jak Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka, Instrument na rzecz Stabilności, misje i działania realizowane w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. UE rozszerzyła także zasięg niektórych instrumentów wewnętrznych, tak by obejmowały obszar rozszerzenia: kraje objęte procesem rozszerzenia miały dostęp do programów badawczych i wybranych programów edukacyjnych takich jak Erasmus Mundus.

UE udzielała pomocy krajom objętym procesem rozszerzenia także w formie pomocy dwustronnej udzielanej przez państwa członkowskie UE i kredytów inwestycyjnych zapewnianych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI). Delegatury Unii podejmowały działania na rzecz zapewnienia spójności między wsparciem w ramach IPA a wsparciem UE z innych źródeł.

DZIAŁANIA OBJĘTE FINANSOWANIEM, REZULTATY I SKUTKI

ALBANIA

Przyznanie Albanii statusu kraju kandydującego przez Radę Europejską w czerwcu 2014 r. stanowiło uznanie fundamentalnych reform przeprowadzonych przez to państwo na rzecz poprawy zarządzania, zwiększenia praworządności i rozszerzenia ochrony praw człowieka. Pomoc w ramach IPA w znacznym stopniu przyczyniła się do tego wielkiego osiągnięcia w zakresie integracji europejskiej, ponieważ obejmowała szereg udanych projektów, które miały wspierać kluczowe reformy (np. reformę sądownictwa) i ułatwiać ich wdrażanie, oraz projekty w zakresie budowania zdolności ukierunkowane na wzmocnienie administracji publicznej i świadczenia usług.

Rok 2014 stanowił okres przejściowy w odniesieniu do pomocy UE. Komisja podjęła intensywne rozmowy z rządem Albanii mające na celu przedstawienie nowych ram strategicznych IPA II i podkreślenie nacisku na wsparcie sektorowe, aby ułatwić wdrażanie strategii krajowych przy jednoczesnym zachowaniu silnego ukierunkowania na priorytetowe kwestie w poszczególnych państwach związane z przystąpieniem do UE. W rezultacie opracowano nowy krajowy dokument strategiczny w ramach IPA II na lata 2014–2020, a program IPA 2014 obejmuje pierwsze działanie w zakresie sektorowego wsparcia budżetowego, które ma na celu wsparcie albańskiej strategii reformy zarządzania finansami publicznymi.

Pomoc finansowa UE nadal odgrywa strategiczną rolę w procesie rozwoju tego państwa, ponieważ obejmuje wdrażanie pakietu projektów na łączną kwotę około 216 mln EUR, ukierunkowanego na szereg sektorów (np. sektor transportu, rolnictwa, MŚP, kształcenia zawodowego) bezpośrednio związanych z konkurencyjnością i wzrostem gospodarczym. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi jest nadal owocna, a działania prowadzone w ramach IPA zapewniają znaczące kwoty w formie pożyczek, w szczególności na rozwój infrastruktury. W rezultacie UE nadal pozostaje największym darczyńcą w Albanii.

Przykład sukcesu – Konsolidacja zdolności w zakresie egzekwowania prawa w Albanii – misja wsparcia sił policyjnych PAMECA IV

W ramach misji oddelegowano zespół piętnastu funkcjonariuszy policji i prokuratorów z kraju i zagranicy, którzy pracują z albańską policją państwową w celu poprawienia jej zdolności organizacyjnych, administracyjnych, technicznych i w zakresie zarządzania zasobami oraz zacieśnienia współpracy z Prokuratorem Generalnym i innymi odpowiednimi organami ścigania.

Jeżeli chodzi o prokuratorów, misja pozwoliła na zidentyfikowanie głównych obszarów będących przedmiotem największych obaw i wniesienie wkładu na rzecz przekierowania uwagi ze spraw niskiej/średniej wagi na sprawy wysokiej wagi, w tym na proaktywne techniki śledcze w zakresie zwalczania korupcji na wysokim szczeblu. W rezultacie działań szkoleniowych i doradczych przeprowadzonych w zakresie zarządzania ruchem drogowym obecnie albańska policja państwowa zdecydowanie i konsekwentnie egzekwuje przepisy ruchu drogowego. Pod względem operacyjnym misja była bezpośrednio związana z pracami przygotowawczymi do przeprowadzenia skutecznych operacji antynarkotkowych, takich jak interwencja w czerwcu 2014 r. mająca na celu likwidację ośrodka produkującego marihuanę we wiosce Lazarat położonej przy granicy z Grecją. Operacja ta stanowiła wyraźny sygnał dla

przemysłowców narkotyków, że okres bezkarności i bierności w przeciwdziałaniu produkcji narkotyków dobiegł końca.

Zespół pracował także nad ponownym określeniem procedur w zakresie przeładunku kontenerów w porcie Durrës, który jest węzłem komunikacyjnym dla działalności przemysłowej i w którym wymagana jest większa kontrola pozwalająca na sprawdzanie kontenerów. W ramach PAMECA prowadzono także przygotowywanie do zawarcia porozumienia w sprawie współpracy operacyjnej i strategicznej z Europą (ratyfikowanego w maju 2014 r.) oraz sformułowano nową albańską ustawę w sprawie policji państwowej.

BOŚNIA I HERCEGOWINA

W 2014 r. w trudnych warunkach politycznych kontynuowano programowanie i wdrażanie pomocy w ramach IPA w Bośni i Hercegowinie, a na działania silnie wpłynęły katastrofalne powodzie, które nawiedziły to państwo w maju 2014 r.

Przygotowania do IPA II zostały wznowione, po tym jak przerwano je w 2013 r., i doprowadziły do przyjęcia orientacyjnego dokumentu strategicznego IPA II dla Bośni i Hercegowiny w grudniu 2014 r. Dokument ten obejmuje jednak tylko lata 2014–2017 i wobec braku kompleksowego unijnego mechanizmu koordynacji fundusze będą przydzielane tylko w czterech sektorach, w których istnieją uzgodnione strategie i wystarczające struktury koordynacji.

Powszechne protesty organizowane przez obywateli na początku 2014 r. podkreślały niestabilność sytuacji społeczno-gospodarczej. Komisja uruchomiła trzy inicjatywy w celu przesunięcia punktu ciężkości na reformy i kwestie bezpośrednio dotyczące obywateli, między innymi wspólną grupę roboczą UE–Bośnia i Hercegowina w celu przyspieszenia realizacji projektów finansowanych ze środków UE. Postępy grupy były bardzo ograniczone mimo zaangażowania na szczęblu premiera.

Po powodziach w maju 2014 r. największym wyzwaniem stało się szybkie i skuteczne udzielenie pomocy Bośni i Hercegowinie w usuwaniu skutków powodzi. UE przekazała w trybie natychmiastowym 42 mln EUR z funduszy IPA na rzecz usunięcia skutków powodzi i odbudowy. Jeszcze w tym samym roku przekazano kolejne 41 mln EUR.

Przykład sukcesu – Usuwanie skutków powodzi

Program usuwania skutków powodzi (43,52 mln EUR z czego 42,24 mln EUR zostało przekazane przez UE), którego wdrażanie rozpoczęto w lipcu 2014 r., przyniósł szereg wymiernych rezultatów w zakresie stopniowego przywracania normalnych warunków życia lokalnym społecznościom. Zapewnia on, aby pomoc trafiała do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji po majowych powodziach. Celem tego programu, realizowanego w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) we współpracy z Funduszem Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) i Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (IOM), było w szczególności odbudowanie usług publicznych i infrastruktury oraz obiektów mieszkalnych dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, jak również ożywienie społeczne i gospodarcze lokalnych społeczności.

W ciągu pierwszych sześciu miesięcy realizacji osiągnięto następujące rezultaty: odnowiono 671 budynków mieszkalnych, a prace w tym zakresie prowadzono w kolejnych 337 budynkach mieszkalnych; odnowiono 66 budynków publicznych i prowadzono prace w tym zakresie w kolejnych 31 budynkach tego rodzaju, a 19 budynków publicznych znajdowało się na różnych etapach postępowania o udzielenie zamówienia lub projektowania; zakończono prace nad 32 projektami w zakresie infrastruktury komunalnej i prowadzono prace nad kolejnymi 26 takimi projektami; zakończono badanie kolejnych gmin, a także mają zostać wybrane nowe projekty infrastrukturalne w ramach dalszej realizacji programu. Jeżeli chodzi o komponent dotyczący ożywienia gospodarczego, otrzymano 48 gwarancji bankowych oraz dokonano powiązanych płatności na łączną kwotę 1,27 mln EUR.

CHORWACJA

W 2014 r. Chorwacja kontynuowała aktywne wdrażanie środków mających na celu dalsze zwiększanie jej zdolności do wypełnienia zobowiązań związanych z członkostwem w UE. Od dnia 1 lipca 2013 r. Chorwacja jest państwem członkowskim UE.

W ramach komponentu I i II IPA w 2014 r. odpowiednia struktura instytucjonalna do celów zdecentralizowanego zarządzania funduszami IPA ustanowionymi już w 2013 r. została zintegrowana z dopracowanym regulaminem wewnętrznym oraz z funkcjonującymi umowami wykonawczymi i porozumieniami operacyjnymi zawartymi między krajowym urzędnikiem zatwierdzającym a szefem struktury operacyjnej oraz na poziomie organów i osób odpowiedzialnych w ramach struktury operacyjnej. W odniesieniu do każdego organu w systemie sporządzono instrukcje postępowania zawierające szczegółowy opis wszystkich procesów i procedur oraz opracowane ścieżki audytu. Systemy zarządzania i kontroli IPA były nadal w pełni funkcjonalne.

Przykład sukcesu – Reorganizacja i racjonalizacja sądów

Jeden z najważniejszych środków w zakresie reform dotyczy prowadzonej obecnie reorganizacji i racjonalizacji sieci sądów. W ramach omawianego procesu, w październiku 2014 r. parlament chorwacki przyjął nową ustawę o obszarach właściwości sądów i ich siedzibach, która ma służyć jako podstawa reorganizacji i racjonalizacji oraz która ma być stosowana od dnia 1 kwietnia 2015 r. w odniesieniu do sądów miejskich i okręgowych, a od dnia 1 lipca 2015 r. w odniesieniu do sądów ds. wykroczeń. Zgodnie z ustawą obszar Chorwacji dzieli się na 15 obszarów sądowych, w których istnieje w sumie 15 sądów okręgowych, 24 sądy miejskie i 22 sądy ds. wykroczeń, czyli mniej o 43 sądy miejskie i 39 sądów ds. wykroczeń. Ta nowa organizacja stwarza możliwość specjalizacji, większej mobilności i bardziej zrównoważonego obciążenia sędziów zadaniami oraz harmonizacji praktyk sądowych.

Pozwala to ograniczyć liczbę pracowników wchodzących w skład kadry zarządzającej wymiaru sprawiedliwości, dzięki czemu możliwe będą oszczędności kosztów i poprawa funkcjonowania sądownictwa (tj. bardziej równomierny rozkład zadań, skrócenie czasu trwania postępowań sądowych, zmniejszenie zaległości itp.). Obywatele nadal jednak będą mieli dostęp do sądów miejskich i sądów ds. wykroczeń, które nie zmienią się w stosunku do sądów istniejących przed wejściem w życie nowej ustawy. Aktualnie istniejące sądy miejskie i sądy ds. wykroczeń, które zaprzestaną prowadzenia działalności, podobnie jak usługi aktualnie świadczone przez te sądy, staną się pracującymi w pełnym wymiarze godzin oddziałami nowych sądów miejskich i sądów ds. wykroczeń.

BYŁA JUGOSŁOWIAŃSKA REPUBLIKA MACEDONII 2015

Jeżeli chodzi o byłą jugosłowiańską republikę Macedonii, pomoc w ramach IPA nadal odgrywała ważną rolę w realizacji ogólnych celów wyznaczonych w rocznym planie zarządzania opracowanym przez DG ds. Rozszerzenia.

Orientacyjny dokument strategiczny dotyczący IPA II dla tego państwa został przyjęty dnia 19 sierpnia 2014 r. Program IPA II 2014 został przyjęty dnia 17 grudnia 2014 r. Program ten obejmuje jeden roczny plan działania i jeden wieloletni plan działania.

Roczny plan działania na łączną kwotę 52,7 mln EUR obejmuje trzy sektory: demokrację i zarządzanie; praworządność i prawa podstawowe; konkurencyjność i innowację. Program wieloletni obejmuje pierwsze trzy lata wdrażania sektorowych programów operacyjnych na rzecz działań w zakresie środowiska i klimatu oraz transportu na łączną kwotę 81 mln EUR.

W grudniu 2014 r. zatwierdzono także program rozwoju obszarów wiejskich w ramach IPA II na lata 2014–2020. Przewidziany na siedem lat budżet wynosi 60 mln EUR, przy czym na pierwsze lata realizacji programu przydzielono skromniejsze kwoty, które jednak rosną wraz ze zbliżaniem się końca projektu.

Jeżeli chodzi o wdrażanie pomocy finansowej w ramach IPA I, nadal istnieją obawy dotyczące umorzenia środków i przyszłego ryzyka utraty funduszy przewidzianych w programach realizowanych w ramach zdecentralizowanego systemu wdrażania. Sytuacja w zakresie zamówień pogorszyła się w porównaniu z 2013 r. W 2014 r. utracono 41,6 mln EUR w ramach wszystkich komponentów IPA. Struktury operacyjne w kraju borykają się z wieloma problemami strukturalnymi, które mają negatywny wpływ na wyniki ich działalności, a w ostatnim czasie także na terminowość absorpcji funduszy IPA. Zawieranie umów na pozostałe programy krajowe na lata 2011, 2012 i 2013 nie rozpoczęło się w 2014 r.

Przykład sukcesu – Wzmacnianie administracji celnej

Projekt *Wzmacnianie zdolności administracji celnej* obejmuje trzy umowy (łączny wkład UE wynosi 2 428 301,25 EUR). Projekt ten obejmował opracowanie oprogramowania, wsparcie instytucji będącej beneficjentem w zakresie zarządzania projektem polegającym na opracowaniu oprogramowania oraz ustanowienie wymaganych procedur i struktury organizacyjnej w obszarze zintegrowanego systemu taryfowego, a także dostawę niezbędnego sprzętu komputerowego na potrzeby związane z wykorzystywaniem oprogramowania. Projekt oprogramowania miał zostać ponownie dostosowany i opracowany jako niepowtarzalne rozwiązanie. Opracowany system będzie narzędziem wykorzystywanym w procesie odprawy celnej zarówno przez administrację celną, jak i przedsiębiorców.

KOSOWO

W 2014 r. Komisja wprowadziła IPA II i związany z nim proces programowania do rządu Kosowa oraz współpracowała ściśle ze wszystkimi zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia, aby nowe podejście było dobrze rozumiane. Zorganizowano szereg spotkań w celu zaprezentowania i omówienia nowych ram dla IPA II oraz nowego rozporządzenia finansowego. W listopadzie 2014 r. Komitet IPA przygotował i zatwierdził program roczny, w którym przydzielono środki w wysokości 66,05 mln EUR, a w grudniu 2014 r. program ten został przyjęty.

W 2014 r. sprawnie kontynuowano wdrażanie programów w ramach IPA I, w tym realizację programu IPA 2013 wspierającego porozumienie wypracowane w ramach dialogu między Prisztiną a Belgradem z dnia 19 kwietnia 2013 r. Pałac Sprawiedliwości, główny projekt infrastrukturalny wspierający poprawę praworządności w Kosowie, został zakończony pod koniec 2014 r.

W odniesieniu do programów współpracy transgranicznej w 2014 r. napotkano szereg trudności, w rezultacie których nie zawarto umów na przydziały środków z 2011 r. zarezerwowanych na finansowanie projektów w ramach programu współpracy transgranicznej między Albanią a Kosowem oraz na przydziały środków z 2010 r. zarezerwowanych na finansowanie projektów w ramach programu obejmującego byłą jugosłowiańską republikę Macedonii i Kosowo. Wprowadzono środki, które mają zapobiegać ryzyku związanemu z zarządzaniem programami współpracy transgranicznej oraz łagodzić jego skutki. Pomyślnie zawarto jednak umowy na pozostałe przydziały środków na oba programy, a realizacja wybranych projektów rozpocznie się w 2015 r. Przyjęto programy współpracy transgranicznej na lata 2014–2020 między Kosowem a byłą jugosłowiańską republiką Macedonii, Albanią i Czarnogórą oraz przeznaczone na nie przydziały środków na 2014 r.

Przykład sukcesu

IPA 2011: Unijny program stabilizacji społeczności, etap II (EU-CSP II) – (3,0 mln EUR)

Wdrażanie projektu zmierza ku końcowi, a szczególnym celem jego realizacji było wzmocnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i integracja społeczności mniejszości etnicznych poprzez wspieranie tworzenia realnego dochodu i miejsc pracy w szeroko pojętej sferze gospodarczej i życiu społecznym Kosowa. Dotychczas w ramach tego programu udzielono wsparcia na rzecz 284 projektów ukierunkowanych na społeczności, z czego 220 projektów stanowiły projekty indywidualnych przedsiębiorstw, a 64 – projekty na rzecz rozwoju społeczności; wszystkie te projekty skutkowały utworzeniem/zabezpieczeniem prawie 800 miejsc pracy w obszarach społecznościowych.

CZARNOGÓRA

W 2014 r. Czarnogóra poczyniła dalsze postępy w negocjacjach akcesyjnych. W ciągu tego roku otwarto dziesięć dodatkowych rozdziałów, co w sumie skutkowało szesnastoma otwartymi rozdziałami, z których dwa zostały tymczasowo zamknięte. Programowanie i wdrażanie pomocy finansowej UE na rzecz Czarnogóry odbywało się w 2014 r. w kontekście trwających negocjacji akcesyjnych i przechodzenia na ramy IPA II w odniesieniu do okresu finansowania 2014–2020.

Jeżeli chodzi o programowanie IPA, wysiłki podejmowane w 2014 r. były ukierunkowane na opracowanie ostatecznej wersji orientacyjnego dokumentu strategicznego dla Czarnogóry na lata 2014–2020 i na przygotowanie rocznego planu działania na 2014 r. Ponadto podejmowano działania na rzecz wdrożenia podejścia sektorowego obejmujące przygotowanie dokumentów dotyczących planowania w odniesieniu do wszystkich sektorów IPA oraz rozpoczęcie przygotowań do przyszłych interwencji w ramach sektorowego wsparcia budżetowego.

W 2014 r. kontynuowano wdrażanie pomocy finansowej w ramach IPA. Zawarto umowy na wszystkie programy w ramach komponentu I IPA na lata 2007–2011, a realizacja IPA na lata 2012–2013 jest bardzo zaawansowana. Komponent II IPA również charakteryzował się wysokim wskaźnikiem wykonania. Na koniec 2014 r. w trakcie realizacji było 212 umów w ramach IPA o wartości 86,5 mln EUR.

W 2014 r. Czarnogórze przydzielono orientacyjnie kwotę 39,6 mln EUR. Środki przydzielone na program działania na 2014 r. wynosiły 35,7 mln EUR, natomiast pozostałą część tych środków przeznaczono na Instrument na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego Krajów Sąsiedztwa i regionalny program mieszkalnictwa.

W 2014 r. Czarnogóra poczyniła spore postępy w zakresie przygotowań do zdecentralizowanego zarządzania i powierzenia zarządzania komponentami III i IV IPA, które zostały zakończone odpowiednio w kwietniu i lipcu 2014 r.

Przykład sukcesu

Projekt MARUBI w ramach IPA na lata 2008–2009: spółdzielczy model promowania turystyki (423 504 EUR)

Celem projektu MARUBI było pobudzenie obszaru transgranicznego Szkodra-Ulcinj do rozwoju gospodarczego poprzez budowanie potencjału tego regionu w zakresie turystyki oraz podkreślanie wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego piękna regionu. W ramach projektu dążono do zbadania i sklasyfikowania słynnych fotografów z rodziny Marubi oraz opracowania konkretnej drogi połączenia i określenia wartości bogatego dziedzictwa artystycznego i historycznego regionu, aby zwiększyć jego atrakcyjność, zarówno dla turystów, jak i odwiedzających. W wyniku realizacji tego projektu powstała ścieżka śladami Marubi i stała wystawa objazdowa kolekcji zdjęć Marubi. Ponadto projekt ten przyczynił się do zwiększenia kompetencji lokalnych przedsiębiorców i agencji turystycznych, opracowania instrumentów promowania turystyki i do włączenia dziedzictwa Marubi do sieci lokalnych i europejskich.

Projekt ten obejmuje/zawiera wszystkie aspekty dobrych praktyk w zakresie współpracy transgranicznej, takich jak partnerstwo, wpływ, tworzenie sieci kontaktów, widoczność oraz zrównowaga. Postrzega się go jako innowacyjny i efektywny projekt, który został doskonale rozpowszechniony i posiada bardzo dobre perspektywy długookresowe. Ogólnie

projekt został uznany przez zainteresowane strony działające w obszarze transgranicznym za niezwykle ważny pod względem perspektyw gospodarczych i życia kulturalnego lokalnych społeczności. Ponadto istnieją przesłanki, że lokalne organizacje turystyczne i inne odpowiednie zainteresowane strony zapewnią zrównoważony charakter wyników.

SERBIA

Po otrzymaniu przez Serbię statusu kraju kandydującego w 2013 r. negocjacje w sprawie przystąpienia do UE zostały rozpoczęte na konferencji międzyrządowej w styczniu 2014 r. W sierpniu Komisja przyjęła orientacyjny dokument strategiczny dla Serbii na lata 2014–2020. Nastąpiło to na skutek ważnego procesu konsultacyjnego mającego na celu identyfikację kluczowych sektorów pomocy finansowej UE pod względem perspektywy finansowej. Równolegle przygotowywano program IPA 2014, który został przyjęty w grudniu. Władze serbskie kontynuowały działania na rzecz wdrożenia podejścia sektorowego, poprawiając koordynację sektorową za pośrednictwem sektorowych grup roboczych, oraz udoskonalenia sektorowych ram strategicznych. Aby zwiększyć wybór i poprawić przygotowanie inwestycji infrastrukturalnych, władze serbskie przyjęły metodykę do celów opracowania jednej serii projektów.

W 2014 r. Serbia mocno ucierpiała w wyniku powodzi, które wystąpiły w maju. Na usuwanie skutków powodzi i odbudowę przydzielono znaczne fundusze wynikające z realokacji dokonanych w ramach poprzednich programów i części przydziału w ramach IPA 2014 dla Serbii.

W odniesieniu do zarządzania funduszami UE Serbii powierzono uprawnienia do zarządzania w marcu 2014 r., a w czerwcu podpisano umowę finansową na realizację tej części IPA 2013 w ramach zarządzania zdecentralizowanego. Przetrasowanie w rządzie, do którego doszło w lipcu, wywołało jednak opóźnienia w realizacji.

Przykład sukcesu – Unijna pomoc powodziowa w Serbii

W maju 2014 Serbię nawiedziły niszczycielskie powodzie, które pochłonęły życie co najmniej 50 osób i spowodowały szacunkowe szkody o wartości 1,7 mld EUR. Unia Europejska w ramach bezprecedensowego przejawu solidarności udzieliła natychmiastowej pomocy za pośrednictwem unijnego mechanizmu ochrony ludności. W sumie 16 państw członkowskich UE zaoferowało pomoc taką jak łodzie motorowe, helikoptery, pompy, pomoc humanitarna i oddelegowało ponad 300 pracowników humanitarnych do Serbii. Do Serbii wysłano unijny zespół ochrony ludności, który miał pomóc w koordynacji wysiłków w zakresie pomocy i wspierać działania ratownicze. UE przekazała także kwotę 1 mln EUR na pomoc humanitarną dla ludności Serbii znajdującej się w najtrudniejszej sytuacji. Te środki finansowe zostały wykorzystane między innymi na dostarczanie pomocy żywnościowej, zapewnienie czystej wody, opieki zdrowotnej i środków sanitarnych.

Chociaż unijne zespoły ochrony ludności były na miejscu katastrofy, Komisja Europejska w rekordowym czasie dokonała realokacji funduszy IPA o wartości 30 mln EUR na unijny program pomocy powodziowej. Program ten został uruchomiony w lipcu 2014 r. jako pomoc na odbudowę szkół, przedszkoli, domów prywatnych oraz odnowę budynków publicznych i dróg w 24 gminach, które ucierpiały najbardziej. Za pośrednictwem przedmiotowego programu UE udziela także dotacji gospodarczych małym i średnim przedsiębiorstwom oraz dostarcza nasiona i bydło rolnikom, którzy ucierpieli w wyniku powodzi.

Do końca roku zbudowano 93 nowe domy, naprawiono 685 uszkodzonych domów, udzielono wsparcia 200 małym i średnim przedsiębiorstwom w celu przywrócenia ich działalności generującej dochód, odbudowano 13 szkół dla ponad 11 000 dzieci i uczniów, przekazano nasiona, nawozy, sadzonki drzew owocowych i paszę dla zwierząt 9 600 rodzinom rolniczym i odbudowano 11,5 km dróg, z których korzysta ponad 500 000 obywateli.

W grudniu przekazano dodatkowy pakiet o wartości 72 mln EUR na wsparcie wysiłków poczynionych na rzecz średnioterminowego ożywienia gospodarczego i odbudowy oraz długoterminowego budowania zdolności, zapobiegania powodziom i obrony przed nimi oraz

gospodarki rzecznej.

TURCJA

W oparciu o nowy, strategiczny i ukierunkowany na wyniki finansowe Instrument Pomocy Przedakcesyjnej w sierpniu 2014 r. przyjęto orientacyjny dokument strategiczny dla Turcji na lata 2014–2020. Dokument ten zapewnia ramy unijnego wsparcia finansowego dla państwa zgodnie z priorytetami polityki określonymi w polityce rozszerzenia.

Przyjęto także pierwszy roczny program działania na 2014 r. i cztery sektorowe programy wieloletnie. W celu skoncentrowania pomocy finansowej w ramach IPA II na ograniczonej liczbie kluczowych projektów, zaproponowany roczny plan działania na 2014 r. jest ukierunkowany w szczególności na wzmacnianie demokracji i zarządzania, praworządności i praw podstawowych. Celem sektorowych programów rocznych jest wniesienie wkładu w rozwój społeczno-gospodarczy Turcji poprzez wspieranie inwestycji w obszarach środowiska i zmiany klimatu, transportu, konkurencyjności, zatrudnienia i włączenia społecznego. W grudniu 2014 r. przyjęto także program rozwoju obszarów wiejskich w ramach IPA II na lata 2014-2020. Przewidziany na siedem lat budżet wynosi 801 mln EUR.

Kontynuowano wdrażanie trwających programów, co przyczyniło się do realizacji procesu reform i promowania praw podstawowych poprzez działania wspierające m.in. udoskonalanie tureckiego systemu sądownictwa karnego lub rozwój odpowiednich warunków kształcenia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach IPA zapewniono również wsparcie na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Turcji oraz wyrównania dysproporcji regionalnych, ze szczególnym uwzględnieniem południowo-wschodniej Turcji. Równocześnie IPA odegrał zasadniczą rolę w dostosowywaniu przepisów do wspólnotowego dorobku prawnego, zapewniając finansowanie w wielu obszarach takich jak energia elektryczna, prawo spółek, polityka w zakresie przemysłu i przedsiębiorstw, rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich, statystyka, nauka i badania.

IPA odgrywa także coraz większą rolę w pomaganiu Turcji w eliminowaniu występujących na jej terytorium konsekwencji kryzysu w sąsiadujących z nią Syrii i Iraku. Turcja przyjęła ponad 1,6 mln Syryjczyków, a UE, doceniając ogromne wysiłki Turcji, badała wszystkie możliwe metody udzielania dalszej pomocy. W tym kontekście pod koniec 2014 r. i we współpracy z władzami krajowymi i agencjami ONZ zaprogramowano nowy, dodatkowy środek w ramach IPA (o wartości 40 mln) w celu wsparcia władz w reagowaniu na rosnący napływ uchodźców, który miał poważne skutki dla tureckiego systemu zarządzania migracjami i systemu azylowego, infrastruktury miejskiej i usług miejskich.

Przykład sukcesu – Połączenia międzysystemowe

W grudniu 2014 r. z powodzeniem zakończono projekt wspierający „Poprawę struktury i zdolności Tureckiego Przedsiębiorstwa Przesyłu Energii Elektrycznej (TEIAS)” (wkład UE wyniósł 1,8 mln EUR). Celem tego projektu było wsparcie Turcji w jej wysiłkach, które zmierzają do zapewnienia pełnej integracji z unijną siecią energii elektrycznej oraz zapewniania bezpieczeństwa pracy i szkoleń z zakresu wydajności dla kadry kierowniczej oraz pracowników odpowiedzialnych za eksploatację i konserwację. Dzięki programowi możliwe były usprawnienia, które dały uczestnikom rynku po obu stronach możliwość stałej i nieprzerwanej wymiany energii. Jest to wyjątkowy projekt, ponieważ przyczynił się do fizycznej integracji Turcji poprzez połączenia międzysystemowe z systemem europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej. Obecnie jednym z głównych założeń operatorów systemów przesyłowych, zarówno na tureckim jak i europejskim rynku

energii elektrycznej, jest zapewnienie nieprzerwanego codziennego funkcjonowania obiektów przez cały rok.

WIELE PAŃSTW

Współpraca regionalna była nadal prowadzona na forach regionalnych, takich jak Wspólnota Energetyczna, Środkowoeuropejska Strefa Wolnego Handlu (CEFTA), Obserwatorium ds. Transportu w Europie Południowo-Wschodniej (SEETO) i Regionalna Szkoła Administracji Publicznej. W 2014 r. dalej wzmacniano także rolę Rady Współpracy Regionalnej jako organu wspierającego integrację regionalną. Rada Współpracy Regionalnej kontynuowała wdrażanie swojej strategii na lata 2014–2016 opartej na strategii „Europa Południowo-Wschodnia 2020”.

Proces berliński, który rozpoczął się na szczycie w Berlinie dnia 28 sierpnia 2014 r., oraz konferencja Bałkanów Zachodnich WB-6, która odbyła się w Belgradzie dnia 23 października 2014 r. i zakończyła przyjęciem wspólnego oświadczenia, odzwierciedlają polityczne zaangażowanie Bałkanów Zachodnich i ich bliskich sąsiadów na rzecz postępów w realizacji programu w sprawie łączności i osiągnięcia bardziej wymiernych wyników w nadchodzących latach.

Zgodnie z priorytetami strategii rozszerzenia przez cały 2014 r. w ramach pomocy finansowej udzielonej wielu krajom zapewniono wsparcie na rzecz postępu w obszarach praworządności, reformy administracji publicznej i zarządzania gospodarczego.

Aby zapewnić podstawy ożywienia gospodarczego w Bałkanach Zachodnich, w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich zatwierdzono nowe projekty z zakresu infrastruktury, projekty z zakresu konkurencyjności głównie w ramach instrumentu rozwoju przedsiębiorczości i innowacji dla Bałkanów Zachodnich, a także projekty z zakresu rozwoju/szkolenia zasobów ludzkich.

Przykład sukcesu

Ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich

Wkład UE: 250 mln EUR

Termin rozpoczęcia: 2009 r. – w trakcie

Rezultaty: przygotowanie projektów inwestycyjnych kwalifikujących się do uzyskania finansowania bankowego; pomoc techniczna, studia wykonalności, oceny oddziaływania na środowisko.

Ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego państw Bałkanów Zachodnich i przystępowania przez nie do UE poprzez zapewnienie pomocy finansowej i technicznej na rzecz inwestycji strategicznych. Ramy te łączą środki z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) ze środkami pochodzącymi od międzynarodowych instytucji finansowych, organizacji darczyńców i rządów państw Bałkanów Zachodnich. Od uruchomienia tego instrumentu w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich opracowano szereg inwestycji priorytetowych o szacunkowej wartości 13 mld EUR.

Instrument na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego Krajów Sąsiedztwa

Wkład UE: 11,2 mln EUR

Termin rozpoczęcia: grudzień 2012 r. – grudzień 2014 r.

Rezultaty: w sumie 172 organizacje społeczeństwa obywatelskiego z Bałkanów Zachodnich i Turcji oraz Europy należy do 18 sieci wspieranych finansowo ze środków IPA. Udzielane dotacje przyczyniły się do osiągnięcia szeregu wyników, a ich przykłady są następujące:

DANE FINANSOWE

IPA I

	Środki przydzielone	Środki wypłacone
Albania	537 017 522	288 139 323
Bośnia i Hercegowina	571 773 967	370 377 054
Chorwacja	818 568 685	460 314 577
Kosowo	685 782 927	486 699 110
Była jugosłowiańska republika Macedonii	542 844 358	273 049 040
Czarnogóra	211 489 565	143 423 580
Serbia	1 367 009 190	906 220 245
Turcja	4 427 864 616	2 578 261 545
Islandia	34 837 163	5 744 810
Programy regionalne	1 357 355 546	1 051 332 151
Ogółem	10 554 543 540	6 563 561 434
Podział według Dyrekcji Generalnych		
NEAR	6 501 845 269	4 406 417 400
REGIO	2 532 823 587	1 358 299 165
EMPL	572 885 566	326 024 002
AGRI	946 989 118	472 820 867
	10 554 543 540	6 563 561 434

IPA II

	Środki przydzielone	Środki wypłacone
Albania	66 746 389	0
Bośnia i Hercegowina	73 581 834	0
Bośnia i Hercegowina – OHR	3 532 478	3 532 478
Kosowo	66 050 000	0
Była jugosłowiańska republika Macedonii	76 717 811	0
Czarnogóra	35 707 300	0
Serbia	187 090 000	0

Turcja	614 600 000	0
Programy dla wielu beneficjentów	222 442 000	1 098 159
Ogółem	1 346 467 812	4 630 637
Podział według Dyrekcji Generalnych		
NEAR	1 272 467 812	4 630 637
AGRI	74 000 000	0

Środki przydzielone w ramach IPA I: kwoty określone w decyzjach w sprawie finansowania przyjętych w latach 2007–2013 (pomniejszone o niewykorzystane fundusze, które zostały zwrócone do budżetu UE).

Środki przydzielone w ramach IPA II: kwoty określone w decyzjach w sprawie finansowania przyjętych w 2014 r.

Środki wypłacone: kwoty faktycznie wypłacone wykonawcy przez Komisję Europejską do dnia 31 grudnia 2014 r. (w przypadku zarządzania bezpośredniego) / kwoty faktycznie wypłacone państwu beneficjentowi lub organizacji międzynarodowej przez Komisję Europejską do dnia 31 grudnia 2014 r. (w przypadku zarządzania pośredniego).

W przypadku Chorwacji poprzednia pomoc w ramach IPA, za którą odpowiadały DG REGIO i DG EMPL (komponenty III i IV oraz część komponentu II), jest teraz regulowana zgodnie z traktatem o przystąpieniu w ramach rozporządzeń dotyczących funduszy strukturalnych, a dane dotyczące wypłaconych środków obejmują środki wypłacone do dnia, w którym dane państwo stało się państwem członkowskim (1 lipca 2013 r.). Pomoc podlegająca pod inne komponenty jest nadal udzielana w ramach IPA, a dane dotyczące wypłaconych środków obejmują środki wypłacone w nieprzekraczalnym terminie do końca 2014 r.